

دیدگاه قرآن

درباره پایان بحرانهای جهان اسلام

سید احمد زرهانی

امروزه بخشهایی از جهان اسلام در آتش برادرکشی می‌سوزند، شبه مجاهدانی که با تفکر تکفیری دست به اجتهاد می‌زنند، فرصت را از مجتهدانی گرفته‌اند که می‌توانند سمت و سوی جهاد اسلامی را تعیین کنند. از این رهگذر جریانهای متخاصم به نام جهاد اسلامی، به جان هم افتاده و چهره‌ای ناسازگار و خوفناک از دین را نمایان کرده‌اند، در صورتی که این مجتهدان امت هستند که برحسب ضرورت باید جهاد را تجویز کنند و با جامعیت نگری و درک مصالح امت واحده، فتاوی‌ای جهاد صادر نمایند. در اثر این جابه‌جایی معیارها، هر گروهی یافته‌ها و بافته‌های خود را در لباس جهاد و اجتهاد درمی‌آورد و بر مبنای آنها در آتش نزاعهای داخلی می‌دمد و فضا را دودآلود می‌کند. به موجب این خودسریها و ندانم‌کاریها، حرث و نسل جمع زیادی از مسلمانان دستخوش مخاطره و نابودی قرار گرفته است و هر روز به سود استکبار جهانی، بر وخامت اوضاع مسلمانان افزوده می‌شود. اگر تصمیم‌سازیهایی جهادی از شبه مجاهدان تکفیری و عصبانی، به مجتهدان و عالمان ربانی و مستقل منتقل شود و اهل حل و عقد بر مبنای قرآن و سنت و مصالح مسلمانان، امر و نهی کنند و امور مسلمانان را سروسامان دهند، آتش منازعات درون امت اسلامی خاموش می‌شود. اما تا زمانی که طیفی از مجتهدان خاموش، تماشاگر تاخت و تاز جریانهای تکفیری و گروههای شبه مجاهد پرخروش هستند، آهنگ برادرکشی رو به افزایش است.

تکفیریه‌ها و شبه مجاهدانی که بر مبنای امیال و استنباطهای ناقص خود از دین، با بی‌پروایی دست به اجتهاد می‌زنند و فتوای قتل همدیگر را صادر می‌کنند، هرگز امت اسلامی را سربلند و سعادتمند

نمی‌کنند. جریانهای استعماری و استکباری وجود آنان را مغتنم می‌شمارند و آنها را به انجام جنگهای نیابتی برای تاراج نفت و گاز و تجزیه کشورهای منطقه و فروش سلاحهای گران‌قیمت می‌گمارند، کما اینکه امروز مسلمانان را از پای درمی‌آورد و کمپانیهای بزرگ اسلحه‌سازی سود سرشار آن را می‌برند و صهیونیسم جهانی از مزایای این برادرکشیها به سود امنیت سیاه خود استفاده می‌کند و نفس راحتی می‌کشد.

برای پایان دادن به این بحران خانمان سوز چه باید کرد؟ خیلی از سران کشورهای اسلامی و طیفی از افکار عموم، چشم به راه معجزه ابرقدرتها و سازمان ملل متحد برای ایجاد صلح و ثبات در منطقه هستند. این امیدواری بیهوده است؛ زیرا سازمان ملل نه قدرت اجرایی دارد و نه از استقلال در تصمیم‌سازی برخوردار است. قدرتهای جهانی هم به منافع خود می‌اندیشند و دنبال مصالح خویشند. مسلمانان باید بدانند که «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»^۱. قرآن مجید که محکم‌ترین سند امت اسلامی است، هم برای پیشگیری راهکار دارد و هم برای درمان درد امت اسلامی، روشهای قابل اعتماد ارائه می‌کند. اگر امت

اسلامی روی به قرآن و سنت آورد، از استعانت دیگران و بیگانگان بی‌نیاز می‌شود و روی پای خود می‌ایستد. قرآن مجید برای پیشگیری از بروز بحرانها، تجاوزها و برادرکشیها، با صراحت می‌فرماید: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ»^۲. وقتی اصل برادری و آهنگ اصلاح مستمر در جامعه اسلامی جاری شود، زمینه‌های تجاسر و تخاصم کم‌رنگ می‌گردد و نوعی نظارت همگانی بر روابط انسانی حاکم می‌شود و فرصت جنگ افروزی فراهم نمی‌گردد.

همچنین قرآن انذار می‌دهد و می‌فرماید: «وَلَا تَنَازَعُوا فِتْنَةً لِّسُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ»^۳. در مرحله درمان بحران برادرکشی نیز قرآن راه‌حلهای مناسب را نشان می‌دهد و می‌فرماید: «فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا»^۴. اما وقتی آتش جنگ شعله‌ور می‌شود و خون مسلمانان خاک را رنگین می‌کند، قرآن مجید با حکمت تکلیف را روشن می‌نماید و می‌فرماید: «وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى

۲. حجرات، ۱۰.

۳. انفال، ۴۶.

۴. نساء، ۵۹.

۱. رعد، ۱۱.

أَمْرُ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ»^۵. براساس این آیه شریفه، جهان اسلام نیازمند نهادسازی و ایجاد سازوکارهایی برای پیشگیری از تنازع و تأمین صلح و ثبات است و باید قبول کنیم که نهادهای بین‌المللی که بعد از جنگ جهانی دوم به وجود آمده‌اند، قادر نیستند حرف آخر را در جهان اسلام بزنند و قدرتهای بزرگ هم دنبال تأمین منافع نامشروع و استعماری خود هستند و از جنگهای فرسایشی در سرزمینهای اسلامی، برای مهار بیداری اسلامی و توقف آهنگ تمدن سازی دینی استقبال می‌کنند. بنابراین این مجتهدان جامع الشرایط، پارسا و ماهر هستند که باید متناسب با نیازهای جهان امروز، به شناخت دردهای امت اسلامی همت گمارند و ابتکار عمل را از دست شبه مجاهدان تکفیری و خشن بگیرند و نسخه شفابخشی برای درد جانکاه تکفیر تجویز کنند و آثار سم تکفیر را از پیکره جهان اسلام بزدایند. مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد ظله العالی) می‌فرماید: «امروز کسانی هستند که سلاحشان تکفیر است، ابایی هم ندارند که بگویند ما تکفیری هستیم، اینها سم هستند، این سم را باید از محیط اسلامی خارج کرد».

۶. مائده، ۲.

۵. حجرات، ۹.